

Εθνικών & Καποδιστριακών Πανεπιστημίων Αθηνών
Ιατρική Σχολή,
«ΑΡΕΤΑΙΕΙΟΝ» Νοσοκομείον
Β' Μαιευτική και Γυναικολογική Κλινική
Διευθυντής: Καθηγητής Ευθύμιος Κ. Δεληγεώργλου
Μονάδα Ενδοκρινολογίας Σακχαρώδη Διαβήτη και Μεταβολισμού
Υπεύθυνος: Καθηγητής Γεώργιος Μαστοράκος

Τμήμα Ενδοκρινολογίας,
Διαβήτη και Μεταβολισμού
Περιφερειακό Γενικό Νοσοκομείο -
Μαιευτήριο «ΕΛΕΝΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ»
Υπεύθυνη: Ευτυχία Γ. Κούκκου

18^η ΗΜΕΡΙΔΑ ΕΝΔΟΚΡΙΝΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

Η Ενδοκρινολογία της γυναίκας στην εφηβική ηλικία

Επιστημονικό
Πρόγραμμα

Σάββατο
16 Δεκεμβρίου 2017

Μαγγίνειο Αμφιθέατρο - Αρεταίειο Νοσοκομείο

Υπό την Αιγίδα

Ελληνική Ενδοκρινολογική Εταιρεία
Πανελλήνια Ένωση Ενδοκρινολόγων

Διδρυματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Έρευνα στη Γυναικεία Αναπαραγωγή»
(Ιατρική Σχολή Ε.Κ.Π.Α. - Τμήμα Μαιευτικής Τ.Ε.Ι. Αθήνας)

Εισαγωγική Επιστολή

Αγαπητοί φίλοι και συνάδελφοι,

Η Ημερίδα Ενδοκρινολογίας της Γυναίκας διοργανώνεται για 18η φορά από τη Μονάδα Ενδοκρινολογίας, Σακχαρώδη Διαβήτη και Μεταβολισμού της Β' Μαιευτικής και Γυναικολογικής Κλινικής της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών στο Αρεταίειο Νοσοκομείο και το Τμήμα Ενδοκρινολογίας, Διαβήτη και Μεταβολισμού του Νοσοκομείου – Μαιευτηρίου «ΕΛΕΝΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ», με τη συμπαράσταση του Π.Μ.Σ. «Έρευνα στη Γυναικεία Αναπαραγωγή» Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α. – Τμήματος Μαιευτικής Τ.Ε.Ι. Αθήνας.

Το θέμα συζήτησης της 18ης Ημερίδας είναι «Η ενδοκρινολογία της γυναίκας στην εφηβική ηλικία». Έγκριτοι Έλληνες επιστήμονες θα αναφερθούν στη φυσιολογία της ενήβωσης καθώς και τις πρώιμες εκδηλώσεις και την καθυστέρηση της ήβης. Επιπλέον, στο πλαίσιο Στρογγυλών Τραπεζιών, θα παρουσιαστούν διαλέξεις με θέμα τις διαταραχές της λειτουργίας του θυρεοειδούς και της εμμήνου ρύσεως, το ΣΠΩ στην εφηβεία αλλά και το Σακχαρώδη Διαβήτη τύπου 1, τύπου 2 και τύπου MODY.

Με αυτά τα δεδομένα, και με γνώμονα τη σπουδαιότητα της θεματολογίας του Επιστημονικού Προγράμματος, έχουμε την πεποίθηση ότι και η Ημερίδα αυτή θα αποδειχθεί εφελτήριο για μια ενδιαφέρουσα και γόνιμη ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των συναδέλφων Ιατρών.

Ελπίζουμε να σας δούμε όλους εκεί.

Γεώργιος Μαστοράκος

Καθηγητής Ενδοκρινολογίας
Μονάδα Ενδοκρινολογίας
Σακχαρώδη Διαβήτη και Μεταβολισμού
Β' Μαιευτικής και Γυναικολογική Κλινική
Ιατρική Σχολή Ε.Κ.Π.Α.
«ΑΡΕΤΑΙΕΙΟΝ» Νοσοκομείον

Ευτυχία Γ. Κούκκου

Διευθύντρια
Επιστημονικά Υπεύθυνη
Τμήματος Ενδοκρινολογίας
Σακχαρώδη Διαβήτη και Μεταβολισμού
Περιφερειακό Γενικό Νοσοκομείο - Μαιευτήριο
«ΕΛΕΝΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ»

Επιστημονικό Πρόγραμμα

08:30 - 09:00

Εγγραφές

09:00

Χαιρετισμός Καθηγήτῆ κ. Ευθ. Δεληγεώρογλου

09:00 - 11:00

ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ ΤΡΑΠΕΖΙ I

Προεδρείο: Αικ. Δάκου-Βουτετάκη - Γ. Μαστοράκος

- Φυσιολογία της ενήβωσης, *Ε. Ζαπάντη*
- Πρώιμες εκδηλώσεις ήβης, *Μ. Παπαγιάννη*
- Συγγενής υπερπλασία επινεφριδίων στην εφηβική ηλικία, *Ε. Χαρμανδάρη*
- Καθυστέρση ήβης, *Δ. Χρύσης*

11:00 - 11:30

Διάλειμμα

11:30 - 13:30

ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ ΤΡΑΠΕΖΙ II

Προεδρείο: Ε. Διαμάντη-Κανδαράκη, Π. Δρακάκης

- Διαταραχές της λειτουργίας του θυρεοειδούς στην εφηβεία, *Λ. Ντούντας*
- Υποθαλαμική αμηνόρροια, *Γ. Μαστοράκος*
- Λειτουργικές διαταραχές της εμμήνου ρύσεως:
Η άποψη του γυναικολόγου, *Π. Χριστόπουλος*
- Σύνδρομο πολυκυστικών ωοθηκών στην εφηβική ηλικία, *Ε. Κούστα*

13:30 - 13:45

Επίδοση τιμητικής πλακέτας σε αναγνώριση του έργου της Ομότιμης Καθηγήτριας κας Αικατερίνης Δάκου-Βουτετάκη από τον κ. Γ. Μαστοράκο και την κα Ε. Κούκκου

13:45 - 14:30

Διάλειμμα

14:30 - 16:30

ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ ΤΡΑΠΕΖΙ III

Προεδρείο: Ε. Κούκκου - Ζ. Μούσλεχ

- Σακχαρώδης Διαβήτης τύπου 1 στην εφηβεία, *Α. Βαζαίου*
- Ινσουλινοαντίσταση στην εφηβεία και Σακχαρώδης Διαβήτης τύπου 2, *Χ. Κανακά - Gantenbein*
- Σακχαρώδης Διαβήτης τύπου MODY, *Δ. Παπαδημητρίου*
- Παχυσαρκία - Υπεριλιπιδαιμία, *Ε. Βλαχοπαπαδοπούλου*

16:30 - 17:00

Συμπεράσματα - Λήξη Ημερίδας

Ευρετήριο Ομιλητών - Προέδρων

Βαζαίου Ανδριανή

Παιδίατρος, Διευθύντρια Ε.Σ.Υ.,
Υπεύθυνη Διαβητολογικού Κέντρου,
Α' Παιδιατρική Κλινική, Νοσοκομείο Παίδων
«Π. & Α. Κυριακού», Αθήνα

Βλαχοπαπαδοπούλου Ελπίδα

Παιδίατρος Ενδοκρινολόγος,
Διευθύντρια Τμήματος Αύξησης & Ανάπτυξης,
Νοσοκομείο Παίδων «Π. & Α. Κυριακού», Αθήνα

Δάκου - Βουτετάκη Αικατερίνη

Ομότιμη Καθηγήτρια Παιδιατρικής Ενδοκρινολογίας
Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Αθήνα

Δελγεώρογλου Ευθύμιος

Καθηγητής Μαιευτικής - Γυναικολογίας / Παιδικής
& Εφηβικής Γυναικολογίας Ιατρικής Σχολής Εθνικού
και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών,
Ειδικός Παιδογυναικολόγος, Διευθυντής Β'
Μαιευτικής & Γυναικολογικής Κλινικής Ιατρικής Σχολής
Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών,
Αρεταίειον Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Αθηνών

Διαμάντη-Κανδαράκη Ευανθία

Καθηγήτρια Παθολογίας - Ενδοκρινολογίας &
Μεταβολισμού Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α.,
Διευθύντρια Ενδοκρινολογικής Κλινικής και
Πρότυπης Μονάδας Σακχαρώδη Διαβήτη
Ευρωκλινικής Αθηνών, Αθήνα

Δρακάκης Πέτρος

Αναπληρωτής Καθηγητής Μαιευτικής - Γυναικολογίας,
Α' Μαιευτική - Γυναικολογική Κλινική Ιατρικής Σχολής
Ε.Κ.Π.Α., Γενικό Νοσοκομείο Αθηνών «Αλεξάνδρα»,
Αθήνα

Ζαπάντη Ευαγγελία

Διευθύντρια ΕΣΥ, Ενδοκρινολογικό Τμήμα -
Διαβητολογικό Κέντρο, Νοσοκομείο «Αλεξάνδρα»,
Αθήνα

Κανακά - Gantenbein Χριστίνα

Καθηγήτρια Παιδιατρικής Ενδοκρινολογίας -
Νεανικού Διαβήτη, Α' Παιδιατρική Κλινική Ιατρικής
Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Νοσοκομείο Παίδων «Η Αγία Σοφία»,
Αθήνα

Κούκκου Ευτυχία

Ενδοκρινολόγος, Διευθύντρια,
Επιστημονικά Υπεύθυνη Τμήματος Ενδοκρινολογίας,
Διαβήτη & Μεταβολισμού, Περιφερειακό
Γενικό Νοσοκομείο - Μαιευτήριο «Έλενα Βενιζέλου»,
Αθήνα

Κούστα Ελένη

Ενδοκρινολόγος, Διδάκτωρ Ιατρικής Σχολής
Ε.Κ.Π.Α., Κέρκυρα

Μαστοράκος Γεώργιος

Καθηγητής Ενδοκρινολογίας,
Μονάδα Ενδοκρινολογίας, Σακχαρώδη Διαβήτη &
Μεταβολισμού Β' Μαιευτικής & Γυναικολογικής
Κλινικής Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α.,
Νοσοκομείο «Αρεταίειο», Αθήνα

Μούσλεχ Ζαδάλλα

Ενδοκρινολόγος, Διδάκτωρ Ιατρικής Σχολής Α.Π.Θ.,
Πρόεδρος Ελληνικής Ενδοκρινολογικής Εταιρείας -
Πανελληνίας Ένωσης Ενδοκρινολόγων,
Θεσσαλονίκη

Ντούντας Χ. Λεωνίδα

Καθηγητής Ενδοκρινολογίας Πανεπιστημίου Ούλμ
& Ευγενίδειο Θεραπευτήριο,
Μονάδα Ενδοκρινολογίας Διαβήτη και Μεταβολισμού,
Τμήμα Θυρεοειδούς, Εθνικό Καποδιστριακό
Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα

Παπαγιάννη Μαρία

Παιδίατρος - Παιδοενδοκρινολόγος,
Πανεπιστημιακή Υπότροφος, Παιδοενδοκρινολογική
Μονάδα, Γ' Παιδιατρική Κλινική Α.Π.Θ.,
Γενικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης «Ιπποκράτειο»,
Θεσσαλονίκη

Παπαδημητρίου Δημήτριος

Παιδοενδοκρινολόγος, Διευθυντής Τμήματος
Παιδιατρικής - Εφηβικής Ενδοκρινολογίας &
Διαβήτη, Παιδιατρικού Κέντρου Αθηνών,
Επιστημονικός Συνεργάτης Γ' Παιδιατρικής Κλινικής
Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ, Π.Γ.Ν. «Αττικόν», Αθήνα

Χαρμανδάρη Ευαγγελία

MD, MSc, PhD, MRCP(UK), CCST(UK),
Καθηγήτρια Παιδιατρικής - Παιδιατρικής Ενδοκρινολογίας,
Α' Παιδιατρική Κλινική Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α.,
Νοσοκομείο Παίδων «Η Αγία Σοφία», Αθήνα

Χριστόπουλος Παναγιώτης

MD, MSc, PhD, IFEPAG, Μαιευτήρας Χειρουργός
Γυναικολόγος, Ειδικός Γυναικολόγος Παίδων
Εφήβων, Διδάκτωρ Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ,
Διευθυντής EURAPAG

Χρύσης Διονύσιος

Καθηγητής Παιδιατρικής Ενδοκρινολογίας,
Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Πατρών, Πάτρα

Γ Ε Ν Ι Κ Ε Σ Π Λ Η Ρ Ο Φ Ο Ρ Ι Ε Σ

Οργάνωση

- Εθνικών & Καποδιστριακών Πανεπιστημίων Αθηνών, Ιατρική Σχολή, «Αρεταίειον» Νοσοκομείον, Β' Μαιευτική και Γυναικολογική Κλινική
Διευθυντής: Καθηγητής Ευθύμιος Κ. Δεληγεώργου
Μονάδα Ενδοκρινολογίας Σακχαρώδη Διαβήτη και Μεταβολισμού
Υπεύθυνος: Καθηγητής Γεώργιος Μαστοράκος
- Τμήμα Ενδοκρινολογίας, Διαβήτη και Μεταβολισμού
Περιφερειακό Γενικό Νοσοκομείο - Μαιευτήριο «Ελενα Βενιζέλου»
Υπεύθυνη: Ευτυχία Γ. Κούκκου

Οργανωτική Επιτροπή

Πρόεδροι: Γ. Μαστοράκος – Ε. Κούκκου

Μέλη: Γ. Βαλσαμάκης
Ε. Κ. Δεληγεώργου
Ι. Ηλίας
Αικ. Λυκερίδου
Μ. Παπαγιάννη
Α. Πόθος
Γ. Χριστόπουλος

Τόπος Διεξαγωγής

Μαγγίνιο Αμφιθέατρο, Αρεταίειο Νοσοκομείο, Βασ. Σοφίας 76, 115 28 Αθήνα

Ημερομηνία Διεξαγωγής

Σάββατο 16 Δεκεμβρίου 2017

Δωρέαν Συμμετοχή

- Παρακολούθηση ημερίδας
- Συνεδριακό υλικό
- Διάλειμμα καφέ
- Πιστοποιητικό / βεβαίωση παρακολούθησης

Ώρες λειτουργίας γραμματείας και εγγραφές

Η γραμματεία της ημερίδας θα λειτουργεί από τις 08:30 - 17:00

Βεβαίωση παρακολούθησης

Η παράδοση των βεβαιώσεων παρακολούθησης θα πραγματοποιηθεί με τη λήξη του επιστημονικού προγράμματος. Βεβαίωση παρακολούθησης δικαιούνται όλοι οι συμμετέχοντες, με την προϋπόθεση συμπλήρωσης του εντύπου αξιολόγησης, το οποίο θα παραδίδεται από τη γραμματεία της ημερίδας.

Με συνδρομή ύψους είκοσι Ευρώ (€ 20)*, οι Συμμετέχοντες θα έχουν τη δυνατότητα πρόσβασης στις ομιλίες της ημερίδας μέσω της ιστοσελίδας του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Έρευνα στη Γυναικεία Αναπαραγωγή»

www.researchreproduction.gr, με χρήση προσωπικών κωδικών.

Οι κωδικοί θα αποσταλούν ηλεκτρονικά σε κάθε συμμετέχοντα, μετά τη λήξη της ημερίδας. Όσοι ενδιαφέρονται παρακαλούνται να συμπληρώσουν την ηλεκτρονική τους διεύθυνση (e-mail) στο σχετικό πεδίο του Δελτίου Εγγραφής κατά την εγγραφή τους στη Γραμματεία της Ημερίδας.

Οι κωδικοί ισχύουν έως τη διεξαγωγή της επόμενης ημερίδας.

*Εξαιρούνται από την κατάθεση του αντιτίμου οι ενεργοί μεταπτυχιακοί και προπτυχιακοί φοιτητές.

Επιστημονικές Πληροφορίες

Γραμματεία παραλαβής παρουσιάσεων

Κατά τη διάρκεια της ημερίδας θα λειτουργεί γραμματεία παραλαβής παρουσιάσεων. Το αμφιθέατρο είναι εξοπλισμένο για παρουσιάσεις μέσω Η/Υ. Παρακαλούνται οι ομιλητές να παραδίδουν την παρουσίασή τους στη γραμματεία παραλαβής παρουσιάσεων τουλάχιστον 1 ώρα πριν από την προγραμματισμένη ώρα παρουσίασης της ομιλίας.

Διαλέξεις

Λόγω της πυκνότητας του επιστημονικού προγράμματος, παρακαλούνται οι ομιλητές να τηρήσουν αυστηρά το χρόνο ομιλίας τους.

Σημαντική ανακοίνωση για τους ομιλητές

Σύμφωνα με την τροποποίηση της εγκυκλίου του Ε.Ο.Φ., όλοι οι συμμετέχοντες στις επιστημονικές εκδηλώσεις ομιλητές, αντί της έγγραφης δήλωσης, υποχρεούνται στην αρχή της ομιλίας τους και συγκεκριμένα στη 2" διαφάνεια μετά τον τίτλο της διάλεξης, να αναφέρονται σε οποιαδήποτε σύγκρουση συμφερόντων.

18^η ΗΜΕΡΙΔΑ ΕΝΔΟΚΡΙΝΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

Η Ενδοκρινολογία της γυναίκας στην εφηβική ηλικία

Οργάνωση - Γραμματεία

Θεσσαλονίκης 12, 153 44 Γέρακας, Αττική

Tel.: 210 6048260, Fax: 210 6047457

E-mail: lparrisi@free-spirit.gr

www.free-spirit.gr